IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 123)**
- **Komisji Spraw Zagranicznych (nr 109)**

z dnia 14 września 2022 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 123)

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 109)

14 września 2022 r.

Komisje: Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Spraw Zagranicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Marka Kuchcińskiego (PiS)**, przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych, zrealizowały następujący porządek dzienny:

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Indii o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, podpisanej w Nowym Delhi dnia 25 kwietnia 2022 r. (druk nr 2538).

W posiedzeniu udział wzięli: **Sebastian Kaleta** sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami oraz **Jan Malicki** stały doradca Komisji Spraw Zagranicznych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marta Artymińska**, **Marcin Chorzewski** i **Artur Kucharski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Wojciech Miller** – legislator z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dobry wieczór państwu. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych oraz Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Witam państwa posłów. Witam pana ministra Sebastiana Kaletę sekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości i wszystkich pozostałych uczestników naszego posiedzenia. Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum.

Otrzymali państwo porządek obrad, którym jest pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji umowy między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Indii o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, która została podpisana w Nowym Delhi 25 kwietnia 2022 r. (druk numer 2538). Czy jest zgoda na ten porządek? Nie słyszę sprzeciwu. Przystępujemy do rozpatrzenia porządku dziennego.

Projekt tego druku został skierowany do naszych Komisji do pierwszego czytania przez marszałek Sejmu w dniu 19 sierpnia bieżącego roku. Przypominam, że zgodnie z art. 39 ust. 1 regulaminu Sejmu pierwsze czytanie obejmuje po pierwsze uzasadnienie projektu przez wnioskodawcę; po drugie, debatę w sprawach ogólnych zasad projektu oraz pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawcy. Wszyscy państwo otrzymali analizę Biura Analiz Sejmowych do tego druku przygotowaną przez specjalistów.

Przystępujemy do rozpatrzenia pierwszego punktu porządku dziennego. Proszę pana ministra o przedstawienie projektu nr 2538.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Sebastian Kaleta:

Dziękuję. Szanowny panie przewodniczący, szanowni panowie przewodniczący, szanowne panie posłanki, szanowni panowie posłowie, pragnę przedstawić zagadnienia związane z ratyfikacją umowy o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych z Indiami podpisanej w dniu 25 kwietnia 2022 r.; żeby weszła w życie i zaczęła obowiązywać konieczna jest jej ratyfikacja. Państwo wiecie, że w Polsce wymogiem konstytucyjnym przy tego typu umowach zawieranych w imieniu Rzeczypospolitej przez resort sprawiedliwości jest tak zwana duża ratyfikacja za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Ustawa raty-

fikacyjna nie wymaga komentarza. W związku z tym skupię się na omówieniu kwestii związanych z samą umową i celowości jej ratyfikacji.

W stosunkach między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii brak jest umowy dwustronnej czy wielostronnej łączącej obydwa państwa, która regulowałaby problematykę pomocy prawnej w sprawach karnych. W tym miejscu pragnę dodać, że w stosunkach z Indiami w sprawach dotyczących ekstradycji obowiązuje i jest stosowana umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o ekstradycji podpisana w dniu 17 lutego 2003 r. w New Delhi. Z danych Prokuratury Krajowej wynika, że od 2019 r. skierowano do Indii 75 wniosków o udzielenie pomocy prawnej. Indie w tym czasie nie wystąpiły z żadnym wnioskiem. Statystyka ta wskazuje, że to właśnie strona polska jest głównym beneficjentem podpisanej umowy. Spośród przedmiotowych wniosków władze Indii zrealizowały 30 wniosków, jeden wniosek zwrócono bez nadania biegu, dwa zostały wycofane przez stronę Polską, a 42 sprawy pozostają w toku. Z kolei polskie sądy w latach 2020–2022 wystąpiły z 54 wnioskami o udzielenie pomocy prawnej.

Wejście w życie procedowanej umowy dwustronnej będzie skutecznym narzędziem, jeśli chodzi o przekazywanie wniosków polskich organów. Z doświadczeń ze współpracy z innymi państwami wynika, że zawarcie umowy dwustronnej wydatnie usprawnia i przyspiesza współpracę zarówno w zakresie spraw prokuratorskich, jak i sądowych. Należy się spodziewać, że nastąpi to również w tym przypadku. Projekt umowy jest wzorowany na wiążących Rzeczpospolitą Polską umowach dwustronnych z zakresu współpracy prawnej w sprawach karnych, a także na przepisach umów wielostronnych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, w tym Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej, Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych Rady Europy oraz protokołami dodatkowymi do niej.

Omówienie najważniejszych przepisów umowy znajdziecie państwo w uzasadnieniu do projektu. Ze swojej strony pragnę dodać, że w trakcie negocjacji delegacja Polska dążyła do przyjęcia w umowie przepisów, które w pełni byłyby zgodne z postanowieniami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ze standardami ochrony praw człowieka i odpowiadały potrzebom polskiego wymiaru sprawiedliwości. Ze względu na różnice w prawie karnym polskim i indyjskim porozumienie z drugą stroną w szeregu szczegółowych kwestii było trudne. Negocjacje trwały od 2010 r. Jednakże ostateczne brzmienie umowy dowodzi, że osiągnęliśmy zamierzony efekt. Umowa zawiera gwarancje ochrony interesów i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej oraz interesów polskiego wymiaru sprawiedliwości. Artykuł 3 ust. 1 litera a i b wprowadzają zakaz wykonania wniosku, jeśli miałoby to naruszyć suwerenność, bezpieczeństwo, porządek lub interes publiczny stron. Artykuł 5 ust. 2 gwarantuje, że wniosek będzie wykonywany zgodnie z prawem strony wezwanej, a ust. 3 – że wykonanie wniosku można odroczyć lub uzależnić od spełnienia dodatkowych warunków, jeśli pełne lub natychmiastowe wykonanie wniosku stałoby na przeszkodzie postępowaniu karnemu toczące się na terytorium strony wezwanej.

Istotne znaczenie z punktu widzenia skuteczności ścigania przestępstw finansowych ma objęcie umową pomocy prawnej polegającej na udzieleniu informacji związanych z rachunkami bankowymi i zastrzeżenie, że tajemnica bankowa nie jest wystarczającą podstawą odmowy udzielenia pomocy. W zakresie skutków, jakie wywrze umowa – tak, jak wspomniałem – odpowiada ona standardom międzynarodowym, w szczególności regulacjom Konwencji Unii Europejskiej o pomocy prawnej w sprawach karnych, Konwencji Rady Europy o pomocy prawnej w sprawach karnych oraz protokołów dodatkowych do tej konwencji. Wzorowana jest również na innych obowiązujących Polską umowach dwustronnych o pomocy prawnej w sprawach karnych.

Skutki finansowe wynikające z ratyfikacji i wejścia w życie umowy nie będą znaczne. Zobowiązania strony polskiej będą finansowane w ramach limitu wydatków właściwych dysponentów części budżetowych przewidzianych corocznie w ustawie budżetowej i nie będą stanowiły tytułu do zwiększenia wydatków. Fakt podpisania umowy wpisuje się w kierunek polityki zagranicznej rządu Rzeczypospolitej Polskiej zmierzający do pogłębienia współpracy z Indiami. Ratyfikacja umowy i następujące po niej wejście w życie przyczyni się do poszerzenia bazy traktatowej, zwiększając pewność i przejrzystość procedur.

Strona indyjska ratyfikowała już umowę dnia 10 maja 2022 r., o czym strona polska została oficjalnie powiadomiona. Tym samym wszelkie niezbędne procedury po stronie indyjskiej zostały już zakończone. Zgodnie z art. 24 ust. 2 umowa wejdzie w życie 60 dnia od wymiany dokumentów ratyfikacyjnych. W związku z powyższym, aby doszło do wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, a następnie po 60 dniach do wejścia umowy w życie, co umożliwi jej stosowanie w praktyce przez polskie sądy i prokuratury, celowym jest sprawne przeprowadzenie procedury ratyfikacji. Umowa podlega ratyfikacji w Polsce w trybie art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 konstytucji, art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych, bowiem dotyczy wolności praw i obowiązków obywatelskich określonych w konstytucji oraz spraw uregulowanych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego. W związku z tym, że umowa zawiera przepisy samowykonalne nie będzie zachodziła konieczność dokonywania zmian prawa wewnętrznego. Zgodnie bowiem z art. 91 ust. 1 i 2 konstytucji umowa będzie stosowana bezpośrednio, mając pierwszeństwo przed ustawą – Kodeks postępowania karnego.

Konkludując, celem przedstawionego Sejmowi projektu ustawy o ratyfikacji umowy o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych z Indiami jest doprowadzenie do wejścia w życie instrumentu dwustronnego, który stworzy jasne i pewne ramy prawne dla polskich sądów i prokuratur do występowania z wnioskami o pomoc prawną do strony indyjskiej i wykonywania takich wniosków organów Indii. Taka współpraca bez ratyfikacji i wejścia w życie umowy jest utrudniona i mało efektywna. Dzięki umowie zarówno sądy, jak i prokuratury będą miały szczegółowy, kompleksowy instrument, który będzie stanowić podstawę do współpracy bez konieczności odwoływania się do zasady wzajemności i przedkładania dodatkowych gwarancji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję panu ministrowi. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Czy wszystko jest jasne? Przynajmniej w sprawach ogólnych wszystko jest jasne. Dziękuję bardzo.

W takim razie możemy uznać, że przeprowadziliśmy dyskusję. Zamykam debatę i stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu z druku 2538. Wnioskuję, żebyśmy niezwłocznie przystąpili do rozpatrzenia projektu. Sprzeciwu nie słyszę.

Szanowni państwo, przystępujemy do rozpatrzenia projektu ustawy. Czy ktoś z państwa w tym momencie chciałby zabrać głos? Biuro Legislacyjne? Przedstawiciele rządu? Państwo posłowie? Nie.

W związku z tym może zgodnie ze standardem procedujemy w punktach, jak do tej pory zwykle bywało.

Czy są uwagi do tytułu projektu ustawy? Nie widzę. Możemy przyjąć, że tytuł został rozpatrzony przez obie Komisje.

Czy są uwagi do art. 1 projektu ustawy? Nie ma. Rozumiem, że możemy uznać, że artykuł został przez Komisję rozpatrzony.

Artykuł 2, bo projekt zawiera dwa artykuły. Czy są uwagi do art. 2 projektu ustawy? Też nie widzę. W związku z tym możemy uznać, że Komisje rozpatrzyły także art. 2.

W związku z tym czy możemy uznać, że Komisje przyjmą sprawozdanie akceptujące w wersji przedłożonej przez rząd projekt ustawy? Nie słyszę sprzeciwu. Rozumiem, że możemy przyjąć. Teraz mam pytanie, czy musimy to przegłosować formalnie, czy możemy przez aklamację?

Jeżeli jest zgoda i nie będzie sprzeciwu, to rozumiem, że będziemy mogli uznać, że obie Komisje przyjęły projekt ustawy przez aklamację. Nie słyszę sprzeciwu. Dziękuję bardzo.

Proszę państwa, przystępujemy do wyboru posła sprawozdawcy. Jakie są zgłoszenia? Jakie są propozycje? Proszę bardzo, pan poseł.

Poseł Mariusz Gosek (PiS):

Panie przewodniczący, chciałem zgłosić pana posła Tadeusza Woźniaka.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Pana posła Tadeusza Woźniaka. Pan zgadza się kandydować na posła sprawozdawcę?

Czy są jakieś jeszcze inne zgłoszenia? Proszę bardzo.

Poseł Kamila Gasiuk-Pihowicz (KO):

Chciałabym zgłosić pana posła Michała Szczerbę. Jest bardzo mocno zaangażowany w pracę w grupie…

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dziękuję. Czy pan poseł Michał Szczerba…

Poseł Kamila Gasiuk-Pihowicz (KO):

Mam jego zgodę.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Proszę?

Poseł Kamila Gasiuk-Pihowicz (KO):

Jest nieobecny. A musi być obecny?

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Musi wyrazić zgodę.

Poseł Kamila Gasiuk-Pihowicz (KO):

Wrażał zgodę.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Ustnie?

Poseł Kamila Gasiuk-Pihowicz (KO):

Wyrażał zgodę ustnie. Zaraz może napisać zgodę. Nie ma problemu, może ją dostarczyć.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Dobrze. Umówmy się, że zrobimy tak, że wierzymy pani poseł na słowo. Słowo rzecz ważna.

Poseł Kamila Gasiuk-Pihowicz (KO):

Może dostarczyć. Po prostu inne obowiązki…

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

To słowa pani chce dostarczyć?

Poseł Kamila Gasiuk-Pihowicz (KO):

Nie, może oświadczyć swoją zgodę w formie pisemnej.

Przewodniczący poseł Marek Kuchciński (PiS):

Proszę państwa, nie będziemy czekać. W takim razie są dwie kandydatury. Rozstrzygniemy przez głosowanie.

W takim razie przystąpmy do głosowania. W pierwszej kolejności poddam pod głosowanie kandydaturę zgłoszoną w pierwszej kolejności, czyli pana posła Tadeusza Woźniaka.

Jeszcze nie ma kart do głosowania. W takim razie poczekamy chwilę.

Wszyscy państwo zalogowali się, tak? W takim razie możemy przystąpić do głosowania. Proszę bardzo.

Kto z państwa posłów jest za wyborem pana posła Tadeusza Woźniaka na posła sprawozdawcę? Proszę podnieść rękę i nacisnąć przycisk. Dziękuję. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Proszę o wyniki. Pan poseł oddał głos? Dobrze. Dziękuję. Proszę o ogłoszenie wyników.

Głosowało 31 posłów, za było 16, przeciw – 12, wstrzymało się – 3.

Chyba już nie ma potrzeby głosować drugiej kandydatury, bo ta kandydatura uzyskała większość głosów. Tak, jest zgoda państwa? Dobrze. W takim razie pan poseł Tadeusz Woźniak jest sprawozdawcą Komisji. Na tym zakończyliśmy porządek obrad. Dziękuję państwu.

Zamykam posiedzenie obu Komisji.